

Kapcsolódó módosító javaslat

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés Elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házszabály 102. § (1) bekezdése alapján „a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról” szóló T/9584. számú törvényjavaslathoz – a T/9584/2. számon benyújtott módosító javaslathoz kapcsolódva – az alábbi

kapcsolódó módosító javaslatot

terjesztem elő:

1. A törvényjavaslat 1. §-ának az alábbi módosítását javasolom:

„1. §

Az Alkotmány 61. §-a a következő új (5) bekezdéssel egészül ki :

„(5) [A véleménynyilvánítás szabadságának, valamint a sajtószabadságnak a gyakorlása nem irányulhat nemzeti, etnikai, faji vagy vallási gyűlölet keltésére, a faji felsőbbrendűsége vagy a fajgyűlöletre alapozott eszmék hangoztatására, terjesztésére, valamint a személyeket vagy a személyek egyes csoportjait életüktől, emberi méltóságuktól, szabadságuktól megfosztani kívánó, politikai, katonai vagy katonai jellegű szervezet, csoport támogatására, dicsőítésére, népszerűsítésére, védelmezésére.] A véleménynyilvánítás és a sajtószabadság gyakorlása nem sértheti más vagy mások emberi méltóságát, így különösen a magyar nemzet, valamint más nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösség méltóságát. Tilos az önkényuralmi rendszerek által elkövetett népirtás és más, emberiség elleni cselekmények nyilvános tagadása, kétségbe vonása, jelentéktelen színben való feltüntetése.”

2. A törvényjavaslat 2-4. §-ainak elhagyását javasolom, egyben az 5. § számozása 2. §-ra változik:

[„2. §

Az Alkotmány 62. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a jelenlegi (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre változik:

„(2) A gyülekezési jog gyakorlása nem irányulhat nemzeti, etnikai, faji vagy vallási gyűlölet keltésére, a faji felsőbbrendűsége vagy a fajgyűlöletre alapozott eszmék hangoztatására, terjesztésére, valamint a személyeket vagy a személyek egyes csoportjait életüktől, emberi méltóságuktól, szabadságuktól megfosztani kívánó, politikai, katonai vagy katonai jellegű szervezet, csoport támogatására, dicsőítésére, népszerűsítésére, védelmezésére.”

3. §

Az Alkotmány 63. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a jelenlegi (3) bekezdés számozása (4) bekezdésre változik:

„(3) Az egyesülési jog gyakorlása nem irányulhat a személyeket vagy a személyek egyes csoportjait életüktől, emberi méltóságuktól, szabadságuktól megfosztani kívánó, politikai, katonai vagy katonai jellegű szervezet, mozgalom, csoport létrehozására és működésére.”

4. §

Az Alkotmány 70/A. § (2) bekezdése a következő új mondatral egészül ki:

„A nemzeti, etnikai, faji vagy vallási gyűlölet keltését, valamint a faji felsőbbrendűsége vagy a fajgyűlöletre alapozott eszmék terjesztését a büntető törvény akkor is szigorúan bünteti, ha az mások alapvető jogát vagy a köznyugalmat közvetlenül nem sérti vagy nem veszélyezteti.”]

I n d o k o l á s

Az Európai Parlament 2008. június 3-án fogalmazta meg a Prágai Nyilatkozatot az európai lelkiismeret és kommunizmus ügyében. A nyilatkozat szerint a kommunizmus és a náciizmus közös örökség, lényegi azonosságok vannak a náciizmus és a kommunizmus között rémuralmi jellegük és emberiség elleni bűntetteik tekintetében, így nem lehet eltérően megítélni a totalitárius rendszereket. A nyilatkozat felhívással fordult Európa összes népéhez, valamennyi európai politikai intézményhez, beleértve a nemzeti kormányokat, parlamenteket, az Európai Parlamentet, az Európai Bizottságot, az Európa Tanácsot és más jelentős nemzetközi testületeket, és kérte őket, hogy tegyék magukévá a Prágai Nyilatkozatban rögzített eszméket és felhívásokat, és váltsák valóra azokat gyakorlati lépések és politikák révén.

Az Alkotmánybíróság is foglalkozott a szólásszabadság korlátozásának lehetőségeivel az önkényuralmi jelképek használatával kapcsolatban. Határozataiban az Alkotmánybíróság a kollektív emlékezetnek és a totalitárius rendszerek (akár náciizmus, akár kommunizmus) áldozatai személyes érzékenységének, emberi méltóságának tulajdonított jelentőséget, valamint a méltóság mellett a demokratikus társadalom védelmét is a szólásszabadság legitim korlátjaként fogta fel.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdésébe beiktatandó új mondat egyértelmű állásfoglalást tartalmaz a tekintetben, hogy a szabad véleménynyilvánítás és a sajtószabadság gyakorlása nem sértheti más vagy mások emberi méltóságát. Ez másképpen megfogalmazva azt jelenti, hogy a véleménynyilvánítás alkotmányos korlátja az ember méltósága. Az alapjogok

korlátozása esetén az Alkotmánybíróság az ún. szükségességi-arányossági tesztet alkalmazza, amennyiben olyan alapjog korlátozására került sor, amelynek esetében egyáltalán helye lehet a korlátozás mérlegelésének. A véleménynyilvánítás szabadsága kapcsán már több esetben foglalkozott az Alkotmánybíróság a korlátozhatóság kérdéskörével. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat, valamint a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolásában az Alkotmánybíróság elvi élel kimondta, hogy a véleménynyilvánítás joga nem korlátozhatatlan alapjog, azonban azt is kiemelte, hogy „a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie”. Később a 20/2006. (V. 31.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kiegészítette korábbi érvelését azzal, hogy a korlátozhatóság megítélésére vonatkozóan eltérő mérce érvényesül, ha a véleménynyilvánítás szabadsága az emberi méltósággal, mint általános személyiségi jogként meghatározott anyajoggal ütközik, mintha további alapjogokkal kerül sor kollíziójára. A taláros testület ebben a kérdéskörben legvilágosabban ekként fogalmazta meg álláspontját: „Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerint minden embernek veleszületett joga van az emberi méltósághoz. Így tehát az emberi méltóság a véleménynyilvánítási szabadság korlátja lehet.” [30/1992. (V. 26.) AB hat.].

Az emberi méltóság minden ember veleszületett, sérthetetlen és elidegeníthetetlen, alapvető joga. Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá [23/1990. (X. 31.) AB hat., Sólyom László párhuzamos véleménye]. A magyar alkotmánybírósági gyakorlatban – 8/1990. (IV. 23.) AB határozat – az emberi méltósághoz való jog az ún. általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása. Az emberi méltósághoz való jog minden más alapjog lényeges tartalmának is részét képezi, hiszen az összes többi alapjog forrása és feltétele.

Álláspontom szerint, a véleménynyilvánítás és a sajtószabadság gyakorlása az emberi méltóság védelme alkotmányos korlátjává tehető. Az Alkotmánybíróság következetesen foglalt állást amellett, hogy a szabad véleménynyilvánítás és az azzal szemben álló emberi méltóság alapjogának feszültsége nem oldható fel a többi alapjog ütközése esetén alkalmazott „szükségességi-arányossági teszt” segítségével. Erre jelenthet megoldást annak kimondása az Alkotmányban, hogy az emberi méltóság elsőbbséget élvez a véleménynyilvánítás és a sajtószabadság gyakorlásának jogával szemben.

Az Alkotmánybíróság határozataival összhangban a módosító javaslat külön is nevesítené a magyar nemzet, valamint más nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának védelmét. A 30/1992. (V. 26.), valamint 95/2008. (VII. 3.) AB határozat is utal arra, hogy a csoporthoz tartozók becsülete, méltósága érdemes a védelemre.

Az elhagyásra javasolt további rendelkezések azonban olyan jogkorlátozásokat fogalmaznak meg, amelyek alkotmányi szinten történő rögzítése szükségtelen.

Budapest, 2009. június 10.

Dr. Röpász Róbert

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség